

Uzasadnienie

Projekt planu ochrony rezerwatu został opracowany na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, z uwzględnieniem art. 20 ust. 1, 2 i 3 tej ustawy. Zakres zrealizowanych prac został dostosowany do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych rezerwatu. Projekt planu sporządzono uwzględniając treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. poz. 794).

Rezerwat pokrywa się powierzchniowo z obszarem Natura 2000 Puszcza Kozienicka PLH140035 i Ostoja Kozienicka PLB140013. W projekcie planu ochrony nie uwzględniono zakresu planu zadań ochronnych dla tych obszarów, gdyż zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie nr 13 z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Kozienicka PLB140013 (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 3826, z późn. zm.) oraz zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie nr 16 z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Kozienicka PLH140035 (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 3829, z późn. zm.) zostały ustanowione dla nich plany zadań ochronnych. Zgodnie z przepisem art. 20 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody w planie ochrony rezerwatu przyrody pokrywającego się w całości lub w części z obszarem Natura 2000 nie uwzględnia się zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, jeżeli dla obszaru tego ustanowiono plan zadań ochronnych.

W rezerwacie nie wyznacza się obszarów, na których można prowadzić działalność wytwórczą, handlową i rolniczą, wykonywać polowania oraz miejsc wprowadzania psów, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 4, 11 i 16 ustawy o ochronie przyrody.

W rezerwacie nie wskazuje się obszarów ochrony ścisłej i krajobrazowej, o której mowa w art. 20 ust. 3 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody.

Rezerwatu nie udostępnia się dla celów edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, amatorskiego połowu ryb i rybactwa, o których mowa w art. 20 ust. 3 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody.

W zarządzeniu nie wskazano obszarów, ani miejsc udostępnianych dla badań naukowych. Mając na uwadze dbałość o zachowanie celu ochrony rezerwatu przyrody we właściwym stanie, udostępnianie rezerwatu w celu prowadzenia badań naukowych może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 24 i ust. 5 ustawy o ochronie

przyrody. Uzyskanie indywidualnej zgody na prowadzenie tego typu czynności gwarantuje z jednej strony nadzór nad ich rodzajem i metodyką zabezpieczając z drugiej strony rezerwat przed negatywnym oddziaływaniem realizowanych prac, czy też przed wykonywaniem prac badawczych, których tematyka nie wymaga ingerencji w ekosystem rezerwatu. Szeroki zakres i tematyka badań naukowych sprawia, że pełną kontrolę nad ich wpływem na rezerwat można zachować tylko poprzez rozpatrzenie indywidualnego wniosku. Nie występuje natomiast możliwość precyzyjnego zdefiniowania w planie ochrony dla wszystkich rodzajów badań jednego sposobu postępowania, który minimalizowałby ich negatywny wpływ na rezerwat.

Status prawny rezerwatu został określony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 10 kwietnia 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Guść (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 3955). Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie mozaiki siedlisk leśnych, porastających zróżnicowany pod względem geologicznym i geomorfologicznym taras nadzalewowy Wisły.

Pod względem administracyjnym rezerwat położony jest na terenie powiatu radomskiego, w gminie Kozienice.

Krajobraz rezerwatu reprezentuje krajobraz leśny ukształtowany sztucznie, jednak o istotnych cechach naturalności i znacznej atrakcyjności wizualnej. Fragmenty starodrzewi sosnowych i mieszanych oraz olsy z niewielkim udziałem podszytu i podrostu, szczególnie w okresie wiosennym, stanowią wnętrza krajobrazowe o wysokich walorach. Skraje lasu wzdłuż dróg oraz linii oddziałowych stanowią bardzo atrakcyjne ciągi i osie widokowe. Brak tu elementów dysharmonijnych, krajobraz nie podlega istotnym przemianom i nie istnieją zagrożenia mogące mieć wpływ na jego atrakcyjność.

Na terenie rezerwatu występuje tylko jeden typ ekosystemu - ekosystem leśny. Najsilniej podtopione fragmenty rezerwatu okresowo mają charakter zbiorników wodnych, jednak nie są to zbiorniki trwałe i wielkopowierzchniowe, w związku z tym można zaliczyć je do mozaiki siedlisk związanych z olsami i łęgami. Na terenie rezerwatu występuje stosunkowo naturalny układ zbiorowisk roślinnych. W większości wykształcają się one zgodnie z podłożem i potencjałem siedliska. Dominującym zbiorowiskiem jest ols porzeczkowy, który zajmuje prawie połowę powierzchni rezerwatu. Wykształca się on na obszarze zalany przez wody powierzchniowe, spiętrzone w wyniku działalności bobrów. Przez większą część roku woda stagnuje, co prowadzi do zwiększonego udziału gatunków szuwarowych oraz olsowych. Na obrzeżach obniżenia zajętego przez ols występuje łęg jesionowo-olszowy, który obecnie tworzy wąski pas pomiędzy olsem a borem. Zachodnią część rezerwatu porasta głównie kontynentalny bór mieszany, cechujący się dużym udziałem sosny zwyczajnej. W miejscach o większej wilgotności podłoża, w zagłębieniach terenu i na granicy z olsem lub łęgiem występuje

zbiorowisko kontynentalnego boru z trzęślicą modrą. Natomiast w najbardziej podmokłej części siedliska borowego wykształca się bór sosnowy wilgotny. Na terenie rezerwatu występuje również niewielki fragment grądu subkontynentalnego. Zajmuje on wąski pas lekko wyniesionego terenu pomiędzy łągiem a borem mieszanym. Występują tu także zbiorowiska zastępcze olsu oraz grądu, które cechuje niewielki udział gatunków charakterystycznych dla tych zbiorowisk. Niewielką powierzchnię zajmują również dość jednorodne i jednowiekowe drzewostany. Część płatów jest w fazie przejściowej, pomiędzy przekształconymi, a zgodnymi z siedliskiem zbiorowiskami. Należy się spodziewać, że przy braku negatywnych, antropogenicznych wpływów, w przyszłości szata roślinna będzie podlegać systematycznym procesom renaturyzacji. Flora rezerwatu charakteryzuje się stosunkowo wysokim stopniem naturalności, praktycznie nie odnotowano w nim gatunków inwazyjnych oraz synantropijnych. Jedynym taksonem uznawanym za inwazyjny jest nawłóć kanadyjska, która występuje na skraju drogi gruntowej w północnej części rezerwatu. Gatunek ten stanowi jednak niewielką kępę, która nie rozprzestrzenia się na większy obszar i nie zagraża rodzimej florz. Natomiast w północno zachodniej części rezerwatu zaznacza się bardzo duży udział świdośliwy jajowatej, która prawdopodobnie pochodzi z sąsiadujących ogrodów. Gatunek ten nie jest uznawany za inwazyjny i również nie ma dużego wpływu na rodzime fitocenozy i taksony.

Zagrożeniem zewnętrznym dla rezerwatu są zanieczyszczenia powietrza. Jest to zagrożenie potencjalne o charakterze globalnym i z poziomu rezerwatu nie jest możliwe doraźne przeciwdziałanie jego skutkom. Imisje przemysłowe powodują zwiększenie defoliacji aparatu asymilacyjnego, co prowadzi do osłabienia naturalnej odporności drzewostanów na różne niekorzystne czynniki. W lasach rezerwatu nie zaobserwowano dużej skali tego rodzaju uszkodzeń. W starszych drzewostanach sosnowych można zauważyć objawy zwiększonej defoliacji sosny, prawdopodobnie będące efektem zanieczyszczeń powietrza obecnie lub w przeszłości. Wskazać w tym miejscu należy dodatkowo, że dominacja sosny w rezerwacie jest zjawiskiem niepożądanym. Duży udział tego gatunku, jest efektem prowadzonej w przeszłości gospodarki i polityki zadrzewieniowej. Osłabienie sosny będzie skutkowało szybszym rozwojem podrostów liściastych, szczególnie dęba i jest zjawiskiem korzystnym. Potencjalnym zagrożeniem zewnętrznym dla części olsowo – łąkowej rezerwatu, jest możliwość obniżenia się poziomu wody w wyniku działań podejmowanych w jego sąsiedztwie, w szczególności kompleksie łąk graniczących z rezerwatem od wschodu. Obecny stan uwodnienia siedlisk jest dla nich korzystny, choć w znacznej mierze jest efektem działalności bobrów piętrzących rów płynący granicą rezerwatu i kompleksu łąk. Łąki te, w związku z całkowitym prawie zanikiem rolnictwa w sąsiadujących wsiach Chinów i Łuczynów w większości nie są od lat użytkowane. Potencjalnym zagrożeniem dla celów

ochrony rezerwatu jest postępująca od południowego wchodu zabudowa sąsiedniej miejscowości Chinów, mieszkalna lub rekreacyjna, mogąca zwiększyć antropopresję na rezerwat.

W latach 2003-2005 w rezerwacie wykonywano zabiegi ochrony czynnej, polegające na utrzymaniu składu gatunkowego zgodnego z przyjętymi celami i przedmiotami ochrony. W wydzieleniu leśnym 122h w miejscu wykonanego i odnowionego jeszcze przed uznaniem rezerwatu zrębu, na powierzchni 2,30 ha prowadzono pielęgnację upraw. Zaplanowana koncepcja ochrony rezerwatu będzie polegała przede wszystkim na wspomaganiu naturalnych procesów przyrodniczych zachodzących w rezerwacie. W trakcie sporządzania dokumentacji do projektu planu ochrony przeprowadzono inwentaryzację i waloryzację lasów, która wykazała ich stabilność, co pozwala czasowo zaniechać wykonywania działań ochronnych w drzewostanach. Zaplanowano jedynie wykonanie zabiegów o charakterze czyszczeń oraz trzebieży w drzewostanach I i II klasy wieku sztucznego pochodzenia. Pozwoli to zachować ich właściwy skład gatunkowy oraz umożliwi ich dalszy samodzielny rozwój oraz podniesie w ten sposób odporność na niekorzystne czynniki klimatyczne, mogące zagrozić trwałości młodych drzewostanów.

Zakłada się, że realizacja planu będzie miała pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze rezerwatu. Istotny będzie także wpływ na tereny sąsiednie, skuteczna ochrona przyrody rezerwatu będzie skutkowałą utrzymaniem właściwego stanu lub poprawą wartości wskaźników oceny stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków Natura 2000.

Z dokumentów planistycznych na terenie rezerwatu obowiązuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kozienice uchwalone uchwałą Nr XXIV/317/2008 Rady Miejskiej w Kozienicach z dnia 9 października 2008 r. Studium nie wprowadza zagospodarowania mogącego stanowić zagrożenie dla rezerwatu przyrody.

Rezerwat położony jest w granicach dużego kompleksu leśnego zarządzanego przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, stanowiącego swojego rodzaju otulinę chroniącą go przed zagrożeniami zewnętrznymi. W związku z brakiem zagrożenia utraty trwałości otaczających rezerwat lasów, nie określono w stosunku do nich wskazań do dokumentów planistycznych.

W ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych, celem zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie:

- 1) podał do publicznej wiadomości, poprzez wywieszenie informacji o przystąpieniu do sporządzania projektu planu ochrony oraz wyłożeniu w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony

Środowiska w Warszawie dokumentacji przygotowanej na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony i projektu planu ochrony:

- a) w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i na stronach internetowych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie,
- b) w siedzibie Urzędu Gminy,
- c) w siedzibie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe,
- d) w lokalnej gazecie.

W ramach przeprowadzonego postępowania z udziałem społeczeństwa wnioski i uwagi do wyłożonego projektu planu ochrony wnieśli:

1. Nadleśnictwo Kozienice.

- 1) *Rozdział 6. Historia rezerwatu. Rezerwat nie posiadał dotychczas planu ochrony, w latach 2003-2005) w rezerwacie wykonywano zabiegi ochrony czynnej, polegające na utrzymaniu składu gatunkowego zgodnego z przyjętymi celami i przedmiotami ochrony. W wydzieleniu leśnym 122h wykonano zrzęb na powierzchni 2,30 ha, po czym dokonano odnowienia gatunkami zgodnymi z siedliskiem leśnym, w kolejnych latach na tej prowadzono pielęgnację uprawy. – według powyższego wynika, że zrzęb wykonano po fakcie powołania rezerwatu „GUSC” tj. po 2002 roku co jest nieprawdą, gdyż w/w zrzęb wykonano w 2001 roku.*

W związku z tym, że zrzęb został wykonany przed uznaniem rezerwatu sporządzona na potrzeby planu ochrony dokumentacja nie wskazuje dokładnej daty, w którym czynność ta została wykonana, lecz jedynie wspomina, że miała ona miejsce;

- 2) *rozdział 8. Zagospodarowanie przestrzenne i sposoby użytkowania rezerwatu. Linie oddziałowe na terenie rezerwatu widoczne są tylko w części borowej, w części olsowej są zarośnięte i niewidoczne. - nie zaplanowano oczyszczenia linii chociażby ze względów zabezpieczenia rezerwatu ze strony ppoż. Rezerwat nie jest w żaden sposób użytkowany, od roku 2003 kiedy wykonano tu zrzęb, nie jest prowadzona gospodarka leśna. – zrzęb wykonano w 2001 roku w 2003 roku jedynie odnowiono wykonany zrzęb.*

Przeredagowano treść sporządzonej na potrzeby planu ochrony dokumentacji umieszczając w niej informacje wskazane w uwadze;

- 3) *rozdział 11. Dyskusja założeń ochrony rezerwatu. Pkt 2 .Analiza skuteczności dotychczasowych sposobów ochrony (z uwzględnieniem dotychczasowych zmian stanu przedmiotów ochrony). W*

latach 2003-2005 w rezerwacie wykonywano zabiegi ochrony czynnej, polegające na utrzymaniu składu gatunkowego zgodnego z przyjętymi celami i przedmiotami ochrony. W wydzieleniu leśnym 122h wykonano zręb na powierzchni 2,30 ha, po czym dokonano odnowienia gatunkami zgodnymi z siedliskiem leśnym, w kolejnych latach na tej prowadzono pielęgnację uprawy. Nie jest jednak jasne, czy wykonanie zrębu nastąpiło przed, czy po dacie uznania rezerwatu – według zapisów w planach zagospodarowania na lata 2001-2010 zręb wykonano w 2001 roku.

W związku z tym, że zręb został wykonany przed uznaniem rezerwatu sporządzona na potrzeby planu ochrony dokumentacja nie wskazuje dokładnej daty, w którym czynność ta została wykonana, lecz jedynie wspomina, że miała ona miejsce;

- 4) *rozdział 12. Proponowana koncepcja ochrony rezerwatu. 1.Koncepcja i cele ochrony. W celu poprawy skuteczności ochrony rezerwatu proponuje się ustanowienie jego otuliny rozumianej zgodnie z art. 13, pkt. 1 ustawy o ochronie przyrody. Jej proponowany zasięg przedstawiono na mapie w rozdz. 13. – według mojej oceny brak jest podstaw do stworzenia otuliny rezerwatu ze względu na fakt, że dotychczasowe sąsiedztwa lasów gospodarczych nie wywarło żadnego negatywnego wpływu na rezerwat, a po wtóre lasy gospodarcze znajdują się w Naturze 2000 Ostoja Kozienicka i Puszcza Kozienicka. Ponadto w celu poprawy integralności obszaru i skuteczniejszego zarządzania gospodarką wodną, proponuje się podjęcie działań zmierzających do powiększenia rezerwatu o nieużytkowane w większości grunty przylegające do jego wschodniej granicy. Zakres proponowanego powiększenia przedstawia poniższa rycina.’ – w założeniu powołania Rezerwatu Guś (zarządzenie nr 79 w pkt 4.) Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych siedlisk o charakterze świeżych borów sosnowych, borów mieszanych wilgotnych oraz odtworzenie łągów olszowo – jesionowych – powiększenie rezerwatu o przylegające łąki mija się z celem powołania rezerwatu.*

Plan ochrony nie jest aktem prawnym, którym można wyznaczyć otulinę rezerwatu czy też zwiększać jego powierzchnię. Z tych względów, kwestia ta nie stanowi przedmiotu postępowania prowadzonego w ramach procedowania planu ochrony. Przedstawiony w dokumentacji zapis nie jest wiążący w stosunku do procedury, jaką należy przeprowadzić, niezależnie od planu ochrony, przy wyznaczaniu otuliny rezerwatu czy też zmiany jego granic;

- 5) *oparcie Projektu na przestarzałych opracowaniach wykonywanych przez KRAMEKO budzi uzasadnione wątpliwości (ze względu na ich wadliwość, plany ochrony wykonane przez KRAMEKO nie zostały wykorzystane).*

Projekt planu ochrony nie został oparty na wymienionym w uwadze opracowaniu, gdyż na jego potrzeby sporządzono nową dokumentację, w oparciu o przeprowadzone prace terenowe i kameralne. Wymienione opracowanie zostało wykorzystane przy sporządzaniu projektu planu ochrony;

6) Nie przedstawiono w Projekcie Planu Ochrony żadnych działań związanych z ochroną ppoż. powoduje to niezgodność z obowiązującymi przepisami.

Na terenie rezerwatu przyrody obowiązują zakazy, które zostały zdefiniowane w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, jako zamknięty katalog zakazów. Ustawodawca uchwalając ten przepis wskazał równolegle, poprzez art. 15 ust. 2 tej ustawy, że pomimo wielkiej wagi, jaką należy przywiązywać do kwestii ochrony przyrody, to jednak w pewnych sytuacjach, takich jak prowadzenie akcji ratowniczej bądź podejmowanie działań mających na celu utrzymanie terenu w stanie niezagrażającym bezpieczeństwu, konieczne jest wysunięcie na plan pierwszy ochrony ludzi, w szczególności ich zdrowia i życia czy też mienia. W chwili zaistnienia na obszarze rezerwatu sytuacji, która stwarza zagrożenie dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi, zwolnienie od obowiązujących zakazów wynika bezpośrednio z art. 15 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody i nie wymaga konkretyzacji w żadnej innej formie. Pożary lasów, ze względu na swe niespodziewane powstanie i szybkie rozprzestrzenianie się, mogą stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia wielu osób oraz mogą zagrażać mieniu w wielkich rozmiarach. Przeciwdziałanie powstaniu pożaru czy też podejmowanie działań ratowniczych w sytuacji powstania pożaru lasu są, w rozumieniu art. 163 § 1 ustawy Kodeks Karny, czynnościami związanym z bezpieczeństwem powszechnym. Z chwilą zajścia sytuacji bezpośredniego zagrożenia pożarowego, utrzymanie dróg przeciwpożarowych ma istotne znaczenie dla zapewnienia właściwego bezpieczeństwa powszechnego. Z tych względów wprowadzenie w planie ochrony regulacji dotyczących działań przeciwpożarowych stanowiłoby wykroczenie poza ramy ustawowego upoważnienia, czyniąc z mocy prawa takie zarządzenie nieważnym;

7) brak jednoznacznego określenia, kto ponosi koszty wykonania zabiegów ochronnych, a stwierdzenie jedynie, że koszty ponosi zarządca terenu jest niewłaściwe.

W związku z tym, że plan ochrony nie obejmuje zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 usunięto z niego informację o podmiotach odpowiedzialnych za wykonanie działań ochronnych. Koszt działań ochronnych będzie finansowany z różnych źródeł i nie ma podstaw do ich definiowania w treści planu ochrony;

8) w przedmiotowych projektach zarządzeń zostały zmodyfikowane cele ochrony poszczególnych rezerwatów w stosunku do celów ochrony jakie ustanowiono na etapie ich tworzenia.

Nadleśnictwo nie podejmuje się jednak polemiki w tym zakresie i nie wnosi zastrzeżeń do obecnie sformułowanych celów ochrony.

Plan ochrony nie zmienia celu ochrony rezerwatu określonego Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 10 kwietnia 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Guść (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 3955), a zaplanowane w nim działania ukierunkowane są na jego utrzymanie. Wskazać ponadto należy, że ustawodawca nie przyznał upoważnienia do zmiany celu ochrony rezerwatu planem ochrony;

- 9) *w opinii Nadleśnictwa uzupełnienia wymaga załącznik nr 2 dotyczący zaplanowanych działań ochronnych na obszarach ochrony czynnej poszczególnych rezerwatów. W przedmiotowym załączniku brak jest sprecyzowania, kto ma wykonywać przedmiotowe działania ochronne oraz sposobów sfinansowania ich wykonania. Zauważamy również pewną niekonsekwencję planowania, gdyż część zapisów zawartych w załączniku nr 1 dotyczących sposobów eliminacji zagrożeń lub ich ograniczenia oraz ich skutków, nie znalazło przełożenia na zaplanowane działania ochronne opisane w załączniku nr 2. Ponadto w naszej opinii zakres zaplanowanych działań ochronnych z zakresu hodowli lasu tj. zabiegów o charakterze czyszczeń późnych i trzebieży, nie jest adekwatny do potrzeb drzewostanów w poszczególnych rezerwatach.*

W związku z tym, że plan ochrony nie obejmuje zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 nie ma podstaw do podawania w nim informacji o podmiotach odpowiedzialnych za wykonanie działań ochronnych. Koszt działań ochronnych będzie finansowany z różnych źródeł i nie ma podstaw do ich definiowania w treści planu ochrony. Przeprowadzone na potrzeby sporządzenia projektu planu inwentaryzacje wykazały, że w rezerwacie panują właściwe warunki przyrodnicze, dzięki czemu działalność człowieka może być w nim ograniczona do minimum. Przyjęta koncepcja ochrony zakłada pierwszeństwo dla naturalnych procesów bez przesądzania o formie ochrony na przyszłość. Założoną rolą tego działania jest utrzymanie rezerwatu, jako miejsca, w którym część siedlisk Puszczy Kozienskiej będzie chroniona wraz z zachodzącymi w nich naturalnymi procesami tj. będzie kształtowana przez naturalne procesy przy minimalnej ingerencji człowieka. Rezerwat będzie mógł pełnić funkcję swojego rodzaju skali porównawczej pomiędzy drzewostanami kształtowanymi przez gospodarkę leśną i naturalne procesy. Ochrona czynna o charakterze stabilizacyjnym będzie polegać na prowadzeniu w ograniczonym zakresie zabiegów pielęgnacyjnych, przy założeniu, że działalność człowieka powinna zostać tutaj ograniczona do niezbędnego minimum i polegać na prowadzeniu zabiegów jedynie tam, gdzie jest to konieczne. Ochrona o charakterze zachowawczym będzie polegać na wyłączeniu rezerwatu z ingerencji człowieka i zaprzestaniu działań ochronnych na czas obowiązywania planu ochrony, tak by dać pierwszeństwo procesom naturalnym zachodzącym w przyrodzie. Założono, że istnieje jednak możliwość

zmiany sposobu postępowania w każdym momencie, gdy będzie wymagała tego niekorzystna sytuacja, trudna obecnie do przewidzenia (wystąpienie zdarzeń wymagające podjęcia działań ochronnych). Zdiagnozowane zagrożenia znajdują swoje odzwierciedlenie w działaniach ochronnych czy też wskazaniach do zagospodarowania przestrzennego;

10) brak odniesienia się do zagadnień związanych z ochroną przeciwpożarową. Drzewostany w rezerwatach podobnie jak cały teren Nadleśnictwa Kozienice znajdują się w I strefie zagrożenia pożarowego (najwyższy stopień zagrożenia), stąd aspekt zagrożeń pożarowych jest sprawą priorytetową.

Na terenie rezerwatu przyrody obowiązują zakazy, które zostały zdefiniowane w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, jako zamknięty katalog zakazów. Ustawodawca uchwalając ten przepis wskazał równolegle, poprzez art. 15 ust. 2 tej ustawy, że pomimo wielkiej wagi, jaką należy przywiązywać do kwestii ochrony przyrody, to jednak w pewnych sytuacjach, takich jak prowadzenie akcji ratowniczej bądź podejmowanie działań mających na celu utrzymanie terenu w stanie niezagrażającym bezpieczeństwu, konieczne jest wysunięcie na plan pierwszy ochrony ludzi, w szczególności ich zdrowia i życia czy też mienia. W chwili zaistnienia na obszarze rezerwatu sytuacji, która stwarza zagrożenie dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi, zwolnienie od obowiązujących zakazów wynika bezpośrednio z art. 15 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody i nie wymaga konkretyzacji w żadnej innej formie. Pożary lasów, ze względu na swe niespodziewane powstanie i szybkie rozprzestrzenianie się, mogą stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia wielu osób oraz mogą zagrażać mieniu w wielkich rozmiarach. Przeciwdziałanie powstaniu pożaru czy też podejmowanie działań ratowniczych w sytuacji powstania pożaru lasu są, w rozumieniu art. 163 § 1 ustawy Kodeks Karny, czynnościami związanym z bezpieczeństwem powszechnym. Z chwilą zajścia sytuacji bezpośredniego zagrożenia pożarowego, utrzymanie dróg przeciwpożarowych ma istotne znaczenie dla zapewnienia właściwego bezpieczeństwa powszechnego. Z tych względów wprowadzenie w planie ochrony regulacji dotyczących działań przeciwpożarowych stanowiłoby wykroczenie poza ramy ustawowego upoważnienia, czyniąc z mocy prawa takie zarządzenie nieważnym;

11) brak jest odniesień do stanu sanitarnego (zdrowotnego) drzewostanów, w tym w szczególności w rezerwatach gdzie zachowanie drzewostanów pozostało celem ochrony. Drzewostany w rezerwatach podobnie jak inne drzewostany na terenie Nadleśnictwa, w ostatnich latach są nękane przez różne czynniki szkodo twórcze, w tym abiotyczne: huragany, susze, podtopienia. Biotyczne: gradacje występowania chrabąszczy oraz kornika ostro zębego, szkodniki wtórne jodły i dębu, patogeny grzybowe: zamieranie dębu i jesionu, organizmy pasożytnicze, jemiola i wiele innych. W 20 – letniej perspektywie należy przewidywać, że stan sanitarny może się znacznie

pogorszyć, stąd wskazane jest identyfikowanie potencjalnych zagrożeń w trakcie planowania działań ochronnych z zakresu hodowli i ochrony lasu, które mogłyby ograniczyć niekorzystne procesy zachodzące w drzewostanach rezerwatu.

Ryzyko wystąpienia i skala zagrożenia ze strony czynników abiotycznych i biotycznych jest niezwykle trudna do przewidzenia, ze względu na ich niewielką przewidywalność i trudność w ocenie rozmiarów, w jakich mogą one wystąpić. W szczególności lasy narażone są na działanie coraz częściej zdarzających się w ostatnich latach ekstremalnych zjawisk atmosferycznych, głównie wiatrów, których wystąpienie jest nie do przewidzenia w danym roku. Z tych względów, zjawisko zagrożenia ze strony czynników naturalnych np.: owady czy wiatry nie posiada przymiotu faktycznej, rzeczywistej możliwości jej powstania, lecz tylko abstrakcyjnej możliwości wystąpienia takiej sytuacji w nieokreślonej przyszłości i w nieokreślonym rozmiarze. Przeprowadzenie oceny wpływu danego zjawiska na rezerwat, a co za tym idzie określenie działań zapobiegających skutkom, jakie może ono nieść za sobą, możliwe jest przy znanych jego rozmiarach, miejscu wystąpienia itp. Nie można rozpoznać uciążliwości zjawiska bez jednoznacznego sprecyzowania tego pojęcia, poprzez określenie choćby minimalnych rzeczywistych parametrów w tym zakresie. Konstruowanie planu ochrony, będącego aktem prawa miejscowego, wyłącznie na podstawie ogólnych przypuszczeń, mogłoby doprowadzić do wydania błędnych przepisów prawa, które w skrajnych przypadkach mogłyby negatywnie wpływać na ochronę przyrody rezerwatu. W związku z powyższym, wskazanych w uwadze czynników, których już samo powstanie oraz zakres są trudne do przewidzenia, nie ujęto w samym zarządzeniu, a opisano je w sporządzonej na jego potrzeby dokumentacji. Zwrócić w tym miejscu należy również uwagę, na konstrukcję przepisów ustawy o ochronie przyrody i wydanego do tej ustawy aktu wykonawczego regulujących zasady opracowywania planu ochrony rezerwatu przyrody. Sporządzając ten dokument identyfikuje się i ocenia istniejące oraz potencjalne zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne. Zagrożenia ocenia się w odniesieniu do całości przyrody oraz poszczególnych jej składników, biorąc pod uwagę ich wpływ w szczególności na naturalne procesy przyrodnicze, siedliska przyrodnicze, ekosystemy, siedliska oraz populacje roślin, zwierząt lub grzybów czy też różnorodność ekosystemów. Prawodawca konstruując przepisy prawa w takiej formie, zawęził zakres niezbędnych do wykonania prac oraz przepisów definiowanych w planie ochrony, do czynności, których zakres jest mierzalny, tj. daje się zidentyfikować na tyle dokładnie, że w oparciu o pozyskane dane możliwe jest określenie sposobu wykonania czynności, aby zminimalizować lub wyeliminować negatywne następstwa danego zjawiska. Istotną kwestią mającą wpływ na planowanie działań w rezerwacie, jest ocena występujących zaburzeń w naturalnym jego układzie, dająca odpowiedź czy stanowią one zagrożenie dla ekosystemu rezerwatu. Może okazać się, że z uwagi na zróżnicowane, bogate i w miarę naturalne środowisko rezerwatu, dany czynnik naturalny nie będzie ujemnie wpływać na

jego przyrodę. W wielu przypadkach stanowią one bowiem niezbędny element funkcjonowania ekosystemów. Należy również wskazać, że przepisy planu ochrony nie wykluczają, w sytuacji powstania zagrożenia dla walorów przyrodniczych rezerwatu, prawa ubiegania się o stosowne zezwolenie wydawane przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w trybie art. 15 ust. 4 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody;

12) brak odniesienia się do zagadnień związanych z zachowaniem bezpieczeństwa publicznego, w szczególności ma to znaczenie dla rezerwatów, wzdłuż których przebiegają szlaki komunikacyjne (drogi wojewódzkie) o wysokim natężeniu ruchu. Obecność starych drzew występujących na terenie rezerwatu w bezpośrednim sąsiedztwie przedmiotowych dróg, stanowi stałe, śmiertelne, zagrożenie dla uczestników ruchu, co wymaga zaplanowania pilnych rozwiązań systemowych. Mniejszym zakresie, lecz również niezwykle istotnym, przedmiotowa tematyka dotyczy szlaków turystycznych przebiegających przez rezerwaty lub występuje infrastruktura turystyczna. Obecność takich obiektów wymaga zwrócenia uwagi na konieczność zachowania bezpieczeństwa publicznego. W naszej opinii, powyższa problematyka ma znaczenie priorytetowe i nie może podlegać zaniechaniu.

Na terenie rezerwatu przyrody obowiązują zakazy, które zostały zdefiniowane w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, jako zamknięty katalog zakazów. Ustawodawca uchwalając ten przepis wskazał równoległe, poprzez art. 15 ust. 2 tej ustawy, że pomimo wielkiej wagi, jaką należy przywiązywać do kwestii ochrony przyrody, to jednak w pewnych sytuacjach, takich jak prowadzenie akcji ratowniczej bądź podejmowanie działań mających na celu utrzymanie terenu w stanie niezagrażającym bezpieczeństwu, konieczne jest wysunięcie na plan pierwszy ochrony ludzi, w szczególności ich zdrowia i życia czy też mienia. W chwili zaistnienia na obszarze rezerwatu sytuacji, która stwarza zagrożenie dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi, zwolnienie od obowiązujących zakazów wynika bezpośrednio z art. 15 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody i nie wymaga konkretyzacji w żadnej innej formie. Należy zatem uznać, że utrzymywanie bezpieczeństwa użytkowników dróg biegnących wzdłuż rezerwatu, czy też szlaków turystycznych jest dopuszczalne bezpośrednio przez ustawę o ochronie przyrody i nie może być normowane planem ochrony. Wprowadzenie w planie ochrony przepisu dotyczącego działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym stanowiłoby wykroczenie poza ramy ustawowego upoważnienia, czyniąc z mocy prawa takie zarządzenie nieważnym;

13) brak odniesienia się do problematyki neofityzacji i występowania gatunków obcych na terenie rezerwatu, a także brak analizy zgodności zapisów z obowiązującym PZO dla obszarów Natura 2000, w których rezerwaty się znajdują.

Analiza pod kątem zgodności planu ochrony rezerwatu i planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 została przedstawiona w dokumentacji sporządzonej na potrzeby ustanowienia planu ochrony. W treści samego zarządzenia analizy takiej się nie przedstawia. Flora omawianego obszaru charakteryzuje się stosunkowo wysokim stopniem naturalności, praktycznie nie odnotowano gatunków inwazyjnych oraz synantropijnych. Jedynym taksonem uznawanym za inwazyjny jest nawłóć kanadyjska, która występuje na skraju drogi gruntowej w północnej części rezerwatu. Odnotowano jednak niewielką kępę, o powierzchni około 1m², która nie rozprzestrzeniła się na większy obszar i nie zagraża rodzimej florie. Natomiast w północno zachodniej części rezerwatu zaznacza się bardzo duży udział świdośliwy jajowatej, która prawdopodobnie pochodzi z sąsiadujących ogrodów. Gatunek ten nie jest uznawany za inwazyjny i również nie ma dużego wpływu na rodzime fitocenozy i taksony.

2. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Radomiu.

Zapis wprowadzający ustalenia do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W naszej opinii zapis ten jest zbyt ogólny, ponieważ obszar w obrębie 500 m od granic rezerwatu nie stanowi otuliny rezerwatu, a większość rezerwatów przyrody znajduje się w zwartych kompleksach leśnych, gdzie nie ma potrzeby ustanawiania dodatkowego obszaru stanowiącego otulinę i nie podejmuje się działań mogących przyczynić się do zmiany stosunków wodnych w sposób mogący negatywnie wpływać na rezerwat. Ponadto sposób przeznaczenia i użytkowania gruntów w okresie 20 lat, na jaki ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu, może się zmienić od dotychczasowego, co wynika z bieżących potrzeb gospodarki leśnej oraz zapisów w planie urządzania lasu dla nadleśnictwa. W związku z powyższym w naszej ocenie nie ma podstaw do sztywnego zapisu 500 m od granicy rezerwatu.

Plan ochrony nie jest aktem prawnym, którym można wyznaczyć otulinę rezerwatu i z tych względów nie stanowi ona przedmiotu postępowania prowadzonego w ramach jego procedowania. Wskazany w uwadze zapis dotyczy wskazań do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W związku z brakiem zagrożenia utraty trwałości otaczających rezerwat lasów, odstąpiono od określania w stosunku do nich wskazań do dokumentów planistycznych (rezerwat położony jest w granicach dużego kompleksu leśnego zarządzanego przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, stanowiącego swojego rodzaju otulinę chroniącą go przed zagrożeniami zewnętrznymi). Uwzględniając wniesioną uwagę preredagowano w tej części treść planu ochrony tj. wymieniono działki ewidencyjne, których przepis ten dotyczy.

Projekt planu ochrony został przesłany Radzie Gminy Kozienice, celem zaopiniowania.

Rada Gminy Kozienice uchwałą nr XLIII/415/2018 z dnia 26 lipca 2018 r. negatywnie zaopiniowała projekt zarządzenia. Rada uzasadniając swoje stanowisko wskazała, co następuje:

Wymienione w § 6 pkt 2 projektu zarządzenia działki, położone w obrębie geodezyjnym Chinów znajdują się na obszarze, dla którego obowiązują ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego - mapa planu w załączeniu. Działki wymienione w § 6 pkt 2 projektu Zarządzenia znajdują się na terenie oznaczonym w miejscowym planie symbolami: ZL - tereny leśne, ZR-tereny łąk i pastwisk, RM-tereny zabudowy zagrodowej, MN-tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w tym: działki nr 41, 42, 40/1, 45/1, 45/4, 44/2, 176/2 wymienione w § 6 pkt 2 projektu Zarządzenia znajdują się na terenie oznaczonym w miejscowym planie symbolem - 48RM i 65RM - tereny zabudowy zagrodowej. W § 6 pkt 2 lit. a projektu zarządzenia widnieje zapis - „należy utrzymać zagospodarowanie terenu w formie łąk, pastwisk lasów i nieużytków”. Proponowany w/w przepis projektu zarządzenia koliduje z ustaleniami obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Ogranicza prawa właścicieli gruntów do realizacji zabudowy zagrodowej. Dodatkowo działka nr 43/3 znajduje się na terenie oznaczonym w miejscowym planie symbolem 49MN - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Zgodnie z rysunkiem w/w miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego działka położona jest na terenie przeznaczonym pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną. Powierzchnia biologicznie czynna min. 60%. Proponowany przepis projektu zarządzenia koliduje z ustaleniami planu. Ogranicza prawa właścicieli gruntów do realizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Należy zauważyć, że przepis § 6 pkt 2 lit.a projektu zarządzenia ogranicza prawa właścicieli w/w nieruchomości do zabudowy, nabyte na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Wprowadzenie w/w ograniczeń spowoduje obniżenie wartości nieruchomości na terenie otuliny rezerwatu. Ponadto przepisy zarządzenia nie mogą ograniczać na obszarze otuliny rezerwatu Guść rozbudowy infrastruktury drogowej i sieci uzbrojenia do obsługi terenów przeznaczonych w miejscowym planie pod zabudowę. W związku z powyższym Rada Miejska w Kozienicach podejmuje negatywną opinię do przedłożonego projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Guść.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie po przeanalizowaniu ww. uwagi poprawił projekt planu ochrony w taki sposób, aby był on zgodny z aktem prawnym, jakim jest zacytowany przez Radę miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Projekt zarządzenia został uzgodniony przez Wojewodę Mazowieckiego.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projekt planu ochrony będzie oddziaływał:

- 1) na Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) na właściciela rezerwatu;
- 3) jako powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdują w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją.

3. Konsultacje.

Projekt zarządzenia jako akt prawa miejscowego podlega:

- 1) na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie uzgodnieniu z Wojewodą Mazowieckim;
- 2) na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zaopiniowaniu przez właściwą miejscowo radę gminy;
- 3) na podstawie art. 19 ust. 1 a ustawy o ochronie przyrody procedurze udziału społeczeństwa przewidzianej przez ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie przedmiotowego zarządzenia pociągnie za sobą skutki finansowe dla budżetu państwa w wysokości około 200 000 zł w przeciągu 20 lat obowiązywania planu ochrony, które wynikać będą z realizacji działań ochronnych zaprojektowanych w planie ochrony. Mogą być one finansowane w szczególności ze środków pochodzących z:

- 1) budżetu państwa na zasadach ustalonych przez ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, z późn. zm.);

2) ubiegania się o pozyskanie środków finansowych z Narodowego lub/i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Zapisy w projekcie zarządzenia z uwagi na ograniczony zakres prac jak również realizacja ich na przestrzeni 20 lat nie będą miały znaczącego wpływu na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Regulacja objęta przedmiotowym zarządzeniem jest objęta prawem UE. Zarządzenie swym zakresem obejmuje: teren objęty ochroną w ramach sieci Natura 2000 specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) na podstawie Dyrektywy Unii Europejskiej 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny Puszcza Kozienicka PLH 140035 oraz dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków, w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000, jako specjalny obszar ochrony ptaków Ostoja Kozienicka PLB 140013. Projekt zarządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.